

Jaarplan en jaarverslag

2017-2018

obs Charlois

Versie 5 17-05-2017

Vastgesteld door de MR op 22-5-2017

Woord vooraf

Hierbij presenteert het team van obs Charlois het jaarplan voor het schooljaar 2017-2018.

Dit jaarplan is een afgeleide van het schoolplan 2016-2020 dat in het najaar van 2015 met het gehele team en met input van ouders en leerlingen is opgesteld.

Het schoolplan geeft de richting aan voor de komende vier jaar, het jaarplan geeft de koers en doelen aan voor het komend schooljaar.

Dit jaarplan is in grote lijnen ook een voortzetting van het jaarplan 2016-2017 waarbij vanuit voortschrijdend inzicht op sommige onderdelen wel sprake is van accentverschuiving.

Met dit jaarplan geven we vorm en inhoud aan onze missie om onderwijs te bieden in een veilige en plezierige omgeving waarin ieder kind uit Rotterdam-Charlois zich maximaal kan ontwikkelen tot een respectvolle deelnemer aan de maatschappij. Met respect voor elkaar en vertrouwen in elkaar, samen verantwoordelijk!

Ik wens een ieder die dit jaarplan leest veel leesplezier

Rotterdam, 11-05-2017

Lydia van den Hoonaard
directeur

Samenvatting

De vijf thema's vastgelegd in het koersdocument van stichting BOOR vormen het kader van dit jaarplan. Dat zijn de thema's:

Leren voor de toekomst, Leren is maatwerk, Leren met de beste leraren, Leren in de samenleving en Leren in een professionele cultuur.

Ieder thema is beschreven vanuit BOOR perspectief, waarna de school zelf een koers heeft gekozen in uitwerking van deze thema's.

Binnen deze thema's heeft de school een keuze gemaakt voor vier speerpunten de komende jaren, te weten:

Respectvolle omgang, Maximale ontwikkeling, Ouderbetrokkenheid en Samenwerken en samen verantwoordelijk.

Daarnaast zijn er een aantal speerpunten toegevoegd omdat de maatschappelijke, bestuurlijke of schoolontwikkelingen daarom vragen.

Dat zijn de speerpunten Passend Onderwijs, Identiteit en Optimaliseren onderwijsaanbod.

Omdat dit jaarplan-jaarverslag tevens wordt gebruikt voor de aanvraag en verantwoording van de gemeentelijke subsidie Leren Loont (School Ontwikkelbudget) zijn er items toegevoegd betreffende continuering van ingezet beleid, die vanuit deze subsidie bekostigd worden.

In vergelijking tot het vorige jaarplan is ervoor gekozen om minder speerpunten op te nemen in het jaarplan, omdat voortschrijdend inzicht heeft opgeleverd dat er minder focus is bij een teveel aan speerpunten.

Bovengenoemde speerpunten zijn ondergebracht in de vijf thema's van BOOR.

Per speerpunt is de koers en de huidige stand van zaken beschreven en vervolgens zijn de doelen met indicatoren en activiteiten opgenomen in een tabel.

Inhoudsopgave

Inleiding	6
1. Thema 1: Leren voor de toekomst	7
1.1. Koers	7
1.2. Stand van zaken	8
1.3. Doelen	9
1.4. Eindevaluatie thema	12
2. Thema 2: Leren is maatwerk	13
2.1. Koers	13
2.2. Stand van zaken	14
2.3. Doelen	15
2.4. Eindevaluatie thema	16
3. Thema 3: Leren met de beste leraren	17
3.1. Koers	17
3.2. Stand van zaken	17
4. Thema 4: Leren in de samenleving	18
4.1. Koers	18
4.2. Stand van zaken	19
4.3. Doelen	20
4.4. Eindevaluatie thema	22
5. Thema 5: Leren in een professionele cultuur	23
5.1. Koers	23
5.2. Stand van zaken	24
5.3. Doelen	25
5.4. Eindevaluatie thema	26
6. Leren Loont!	27
7. Jaarverslag	29
7.1. Inleiding	29
7.2. Verslag van de Medezeggenschap	29
7.3. Identiteit	29
7.4. Onderwijskwaliteit	30

7.5. Personeelsbeleid	31
7.6. Communicatie en informatievoorziening	31
7.7. Tevredenheid	31
7.8. Financiën	32
7.9. Huisvesting	32

Inleiding

Het jaarplan is een samenvatting van de schoolontwikkeling die wij het komend schooljaar voor ogen hebben, de speerpunten die we hebben gekozen, de doelen die wij denken te gaan bereiken en de manier waarop we deze doelen willen gaan behalen.

In het najaar van 2015 is het schoolplan 2016-2020 opgesteld. Daarbij heeft een grondige analyse, besprekingen met leerlingen, ouders en personeelsleden ertoe geleid dat onze visie weer helder is en de daaraan gekoppelde richting van ontwikkelingen voor de komende vier jaar is uitgezet.

De uitwerking van het schoolplan is verdeeld over vier jaren, telkens beschreven in een jaarplan. Dit is het tweede jaarplan in deze cyclus en is vooral een continuering van het eerste jaarplan uit deze cyclus.

De speerpunten zijn gekozen door het team van obs Charlois, aangevuld met enkele speerpunten vanuit het bestuur, de gemeente of het rijk.

In dit jaarplan 2017-2018 kunnen onze ouders, ons bestuur stichting BOOR, de gemeente Rotterdam en de onderwijsinspectie lezen wat onze concrete doelen met daarbij behorende actiepunten zijn voor het komend schooljaar.

Indien dit u wilt reageren op dit jaarplan kunt u zich wenden tot de directie van de school.

1. Thema 1: Leren voor de toekomst

Leerlingen van nu worden voorbereid op een samenleving die snel verandert. De internationalisering gaat voort. Wereldburgerschap is de internationale dimensie van betrokkenheid bij de samenleving. Burgerschapsvorming richt zich daarbij op ontwikkelingseducatie, duurzame ontwikkeling, vredeseducatie, mensenrechteneducatie en interculturele vorming. Deze domeinen hebben een plek in het curriculum van onze scholen en dragen zo bij aan de betrokkenheid van jongeren bij mondiale vraagstukken en participatie in de pluriforme samenleving in Rotterdam.

Beroepen van straks bestaan voor een deel nog niet. Burgers van morgen zullen hun leven lang leren om alle veranderingen te kunnen bijhouden. Wij bereiden onze leerlingen hierop voor, met de ouders en de stad als onze partners. Het onderwijs kwalificeert voor vervolgonderwijs, arbeidsloopbaan en participatie in de (internationale) samenleving. Het openbaar onderwijs in Rotterdam voegt zich naar de dynamiek van de haven en het ondernemen in deze wereldstad. Alle kerndoelen en eindtermen vormen de basis van het onderwijsprogramma en daarop baseren scholen hun curriculum. Basisvaardigheden zoals lezen en rekenen blijven onverminderd belangrijk in balans met sociale, culturele en kunstzinnige vorming. Op alle gebieden worden ambitieuze doelen gesteld. Vaardigheden als kritisch denken, probleemoplossend handelen, digitale geletterdheid, creatief denken, sociale vaardigheden en vaardigheden om het eigen leren te sturen staan centraal. Deze vaardigheden komen van pas bij het leren binnen en buiten de school.

1.1. Koers

Basisschool Charlois maakt zich sterk voor maximale ontwikkeling en talentontplooiing van elke leerling. We streven ernaar dat onze leerlingen opgroeien met een open houding ten opzichte van anderen in een klimaat waarin zij elkaar leren kennen, begrijpen, waarderen en kunnen samenwerken op basis van respect en vertrouwen. Wij creëren een schoolklimaat waarin iedereen (kind, ouder en personeel) zich veilig en betrokken voelt en zijn verantwoordelijkheden kent en neemt.

We streven ernaar dat een kind dat aan het eind van groep 8 onze school verlaat zijn kwaliteiten en beperkingen kent en hier goed mee om weet te gaan; een kind dat een als respectvolle deelnemer een actieve rol kan en wil nemen in de eigen leefomgeving en in de samenleving.

Om dit te bereiken hebben we voor schooljaar 2017-2018 ervoor gekozen om de speerpunten van vorig schooljaar voort te zetten:

1. *Maximale ontwikkeling*
2. *Optimaliseren onderwijsaanbod*

1.2. Stand van zaken

Door een veelheid aan speerpunten het afgelopen schooljaar is het speerpunt 'Optimaliseren onderwijsaanbod' is onvoldoende uit de verf gekomen. Voor dit schooljaar nemen we minder doelen op in ons jaarplan en nemen we voor dit speerpunt de doelen over uit het vorige jaarplan, met het verschil dat hierop dan nu onze focus zal liggen.

Maximale ontwikkeling:

#1: 21st Century skills. Met de aanstelling van een ICT-coördinator is er de afgelopen jaren veel ingezet op voldoende en vernieuwde hardware en software. Er is een experiment geweest met het werken met snappet tijdens de reguliere lessen in de groepen 7 en 8. Dit is als positief ervaren en zal komend schooljaar worden voortgezet en uitgebreid. De ICT-coördinator heeft de opleiding mediacoach met goed gevolg afgerond, waardoor de school zich nu mediawijze school mag noemen. Er is het afgelopen schooljaar een start gemaakt met lessen media-wijsheid, dit zal de komende jaren een structureel karakter krijgen.

#2: Brede ontwikkeling: Leertijduitbreiding. Alle kinderen uit de groepen 3 t/m 8 krijgen 6 uur per week extra les. Deze 6 uur wordt ingevuld met extra bewegingsonderwijs, muziek, techniek (onderzoekend en ontwerpnd leren), computervaardigheden en programmeren (groepen 7 en 8) door vakkrachten en met de vakken Engels, extra taal, woordenschat en rekenen door eigen leerkrachten. Dit willen we continueren, maar dan wel met de aanpassing dat het vak Engels in de groepen 3 wordt vervangen door extra taal, lezen en rekenen. Met het vak Engels gaan we dan starten in groep 4. Onderzoekend en ontwerpnd leren (Wetenschap & Technologie) gebeurt tijdens de lessen techniek. Cultuureducatie vindt plaats in alle groepen doordat we deelnemen aan het cultuurtraject Rotterdam. Daarnaast gaan we het leren in de school meer verbinden met het leren buiten de school.

#3: Doorgaande leerlijnen. Afgelopen jaar is er een start gemaakt met collegiale visitaties tussen de PO- en VO-scholen in de wijk. Dit zal zeker worden voortgezet en uitgebreid. Ook zal er dit jaar weer worden deelgenomen aan activiteiten t.a.v. loopbaanoriëntatie.

Optimaliseren Onderwijsaanbod:

#4 Begrijpend Lezen. De afgelopen jaren hebben we vooral aandacht besteed aan de voorwaardelijke vakken hierbij zoals Technisch Lezen, Taal en Rekenen. De ingezette koers t.a.v. Technisch Lezen, Taal en Rekenen wordt voortgezet, maar de focus komt nu te liggen op Begrijpend Lezen.

#5: Zaakvakken. Uit de leerlingtevredenheidspeiling kwam naar voren dat de leerlingen minder tevreden zijn over de zaakvakken. De leerkrachten vinden het ook tijd om het huidige aanbod weer eens kritisch te bekijken, wellicht is er een vernieuwd aanbod, dat beter aansluit bij de huidige situatie.

1.3. Doelen

1.3.1. Doelen Maximale ontwikkeling

Doelen	Indicatoren	Activiteiten	Monitoring/borging	Financiën
21st Century Skills: De leerlingen weten ICT op een verantwoorde manier te gebruiken ter ondersteuning van het leren #1	Nationaal mediapaspoort leerlingen groep 1 t/m 8	Week van de Mediawijsheid maart 2017 met lessen gegeven door de eigen leerkracht. Aanschaf lesboeken + werkboeken Lessen in Word, Powerpoint en	Tweemaandelijks overleg ICT-coördinator-directie Jaarplanbord	SOB: Hardware, software € 35.000,- Inzet extra dag ICT-coördinator € 12.000,-

		<p>Programmeren tijdens de LTU groepen 7 en 8</p> <p>Aanschaf hardware, software</p> <p>Uitbreiden van het werken met laptops en/of tablets</p>		
<p>De leerlingen zijn tevreden over het aanbod lessen brede ontwikkeling (LTU) #2</p>	<p>LTP of eigen enquête april 2018</p> <p>% kinderen vindt leuk: Engels 34%→50% Muziek 40%→55% Techniek 88%→90% Tevredenheid Gymnastiek 9.0→9,2</p> <p>Score DMT E3 totaal I, II, III ≥ 70%</p> <p>Score RW E4 en E6 totaal I, II, III ≥ 55%</p>	<p>Gym (Lekker Fit) Techniek (Beware) Word, Powerpoint, Programmeren gr. 7+8 Muziek (IKEI) LTU groep 3-8 door eigen leerkracht: Engels (vanaf gr.4, gr.3 extra taal) - extra Taal, Woordenschat - extra Rekenen Activiteiten buitenschools leren</p>	<p>Voortgangs-gesprekken 2x per jaar directie- aanbieder LTU- vakken</p>	<p>Eigen budget: Gymnastiek Lekker Fit (45 min/week) 14 groepen 1/3: € 24.000,- Muziek IKEI (45 min/week) 11 groepen)</p> <p>SOB: Taal, WS (60 min/week) 10 groepen € 30.000,- RW (60 min/week) 10 groepen € 30.000,- BL zie #4 Engels (45 min/week) 10 groepen € 22.500,- Techniek (60 min/week) 10 groepen € 30.000,- Programmeren (60 min/week) 3 groepen € 10.000 Materiaal:</p>

				3D printen € 900,- Programmeren € 1000,- Legobouwers € 800,- Vervoer buitenschools leren € 2500,-
Er zijn afspraken ter optimalisering van doorgaande leerlijnen PO – VO #3	Aansluiting PO – VO: 75% van de leerlingen gaat naar VO in de wijk	CZ-overleg PO-VO 4 CZ bijeenkomsten Taal- + Reken coördinatoren Activiteiten loopbaanoriëntatie Collegiale visitatie PO-VO Scholenmarkt jan 2018 Warme overdracht mei '18	Agendapunt CZ-overleg PO-VO	SOB: Coördinatie POVO CZ € 1000,- Vervanging tijdens collegiale visitatie en overleg € 500

1.3.2. Doelen Optimaliseren onderwijsaanbod

Doelen	Indicatoren	Activiteiten	Monitoring/borging	Financiën
De strategieën van Begrijpend Luisteren en Begrijpend Lezen worden op de juiste wijze gehanteerd #4	Score BL M6 totaal I, II, III ≥ 50%	Strategieën zichtbaar maken in de klas en vakoverstijgend gebruiken Coaching door IB Extra leertijd BL 30 min/week door eigen leerkracht	Maandelijks overleg IB-leescoördinator Agendapunt bouwvergadering. Jaarplanbord	SOB: inzet Taal-Leescoördinator wtf 0,1 € 6.000,- SOB: LTU BL (45 min/week) door eigen leerkracht 10 groepen € 22.500,-

De school heeft een keuze gemaakt voor een vernieuwd aanbod van de zaakvakken #5	nieuwe methode juli 2018	Werkgroep: oriëntatie op en aanschaf van vernieuwd aanbod zaakvakken juni '18	Werkgroep Zaakvakken: presentatie in teambijeenkomst Jaarplanbord	SOB: Methode € 12.000,-
--	--------------------------	---	--	--------------------------------

1.3.3. *(Tussen)evaluatie Maximale ontwikkeling en Optimaliseren onderwijsaanbod*

Tussenevaluatie vindt plaats halverwege de periode en is bedoeld om eventueel tussentijds bij te sturen teneinde de doelstelling (alsnog) te halen.

1.4. **Eindevaluatie thema**

Evaluatie vindt plaats nadat de planperiode is afgerond en is de basis voor het jaarverslag en het volgende jaarplan.

2. Thema 2: Leren is maatwerk

Leerlingen ontwikkelen zich optimaal wanneer ze zich uitgedaagd en gewaardeerd voelen en met plezier naar school gaan. Alle leerlingen verschillen in mogelijkheden, interesses en persoonlijke omstandigheden. Ons onderwijs gaat uit van deze verschillen en differentieert daarom. Voor elke leerling zijn er persoonlijke leerdoelen binnen bereik en worden volgende stappen in zijn of haar ontwikkeling zoveel mogelijk in gesprek tussen leerling, ouder en leerkracht vastgesteld. We benutten de mogelijkheden van ict als ondersteuning bij het gepersonaliseerd leren en als middel om beter te kunnen differentiëren. Scholen bieden op basis van hun ondersteuningsprofiel passend onderwijs aan en maken afspraken over de ondersteuning die leerlingen nodig hebben.

Om een ononderbroken ontwikkeling van de leerling te realiseren werken scholen samen en zorgen voor samenhang in hun curricula en doorlopende leerlijnen ook wanneer sprake is van onderwijs op afstand of uitval van lichamelijke mogelijkheden. De aanwezigheid van zowel scholen in het (speciaal) basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs als voortgezet onderwijs binnen BOOR wordt daarbij optimaal benut. Door het ontwikkelen van kindcentra realiseren we geïntegreerde pedagogische en educatieve voorzieningen.

2.1. Koers

Ieder kind is uniek en ieder kind heeft dan ook een eigen onderwijsbehoefte. Naast de reeds aanwezige aandacht voor de zorgleerlingen zal passend onderwijs voor leerlingen met een beperking steeds meer vorm gaan krijgen. Daarnaast is een betere en eerdere her- en erkenning van en een passende aanpak voor meer- en hoogbegaafde leerlingen van groep 0 tot en met groep 8 op schoolniveau noodzakelijk.

De school streeft een maximale ontwikkeling na van iedere leerling. Omdat het leren van een kind niet pas begint in groep 1 en niet eindigt in groep 8 vinden we doorgaande leerlijnen belangrijk en dus ook samenwerking met de voorschool en het VO.

Een maximale ontwikkeling is ook een brede ontwikkeling en meer dan alleen de cognitieve ontwikkeling. Hiervoor is aandacht binnen de regulieren lessen. Daarnaast hebben we in het kader van de leertijduitbreiding de mogelijkheid voor een extra aanbod aan lessen.

Om dit te bereiken hebben we voor schooljaar 2017-2018 ervoor gekozen om het speerpunt van vorig schooljaar voort te zetten:

3. *Passend Onderwijs*

2.2. **Stand van zaken**

Passend onderwijs wordt (naast onze dagelijkse onderwijspraktijk) vorm gegeven door een planmatige samenwerking met zorgpartners (PPO, SMW en wijkteam). Met de andere basisscholen in de wijk is er maandelijks een netwerkbijeenkomst. Een van de doelen is om te komen tot een dekkend passend onderwijsaanbod in de wijk.

Ook is er een samenwerking met PPO (Passend Primair Onderwijs) SMW (Schoolmaatschappelijk Werk), CJG en het wijkteam. Driemaal per schooljaar is er een Multi Disciplinair Overleg (MDO). Daarnaast vindt er indien nodig een Onderwijs Zorg Overleg (OZO) plaats waaraan naast deskundigen uit bovengenoemde organisaties ook ouders van het betreffende kind deelnemen.

Verder neemt de school deel aan het netwerk Passend Onderwijs Oud-Charlois en is er samenwerking met het SBO binnen de scholengroep Charlois van Stichting BOOR.

Zowel op schoolniveau als op wijk- en bestuursniveau is er het afgelopen jaar hard gewerkt om hier steeds meer vorm te geven aan Passend Onderwijs.

Op wijkniveau is er scholing geweest over dyscalculie en zal er dit schooljaar scholing plaatsvinden over vroegsignalering.

Op schoolniveau is het SOP bijgesteld en voldoet de school nu aan alle voorwaarden voor het basisarrangement.

Maar door een veelheid aan speerpunten het afgelopen schooljaar is binnen het speerpunt 'Passend onderwijs' het doel t.a.v. cognitieve talenten onvoldoende uit de verf gekomen. Wel hebben er een tweetal voorlichtingen over dit onderwerp plaatsgevonden. Daarnaast hebben we een start gemaakt met vraagstelling die een beroep doet op de hogere denkvaardigheden aan de hand van de Denksleutels. Wel heeft een aantal leerlingen uit de groepen 6 en 7 deelgenomen aan de plusklas op wijkniveau en een aantal leerlingen uit groep 8 aan de Talentenklas (ook op wijkniveau).

Passend Onderwijs:

#6 Cognitieve talenten. Binnen de jaarklasgroepen gewerkt met drie niveaus. Zo is er naast de basisgroep differentiatie voor de plusgroep en de zorggroep. Daarnaast krijgen is er voor de kinderen waarvoor de verwachting is dat ze de einddoelen niet zullen gaan halen een ontwikkelperspectief opgesteld waarin hun specifieke aanbod staat beschreven.

De zorggroep heeft de afgelopen jaren veel extra aandacht gekregen, terwijl er voor de plusgroep slechts gewerkt werd met compacten en verrijken voor rekenen. Inmiddels is er vanuit de nieuwe versie van de rekenmethode meer differentiatie, ook voor de plusgroep.

Maar deze kinderen hebben meer nodig om uitgedaagd te worden. Daarom is er 2 jaar geleden in samenwerking met vier PO-scholen in de wijk een plusklas opgezet en is er in samenwerking met VO-scholen en Talentenklas opgestart.

Omdat hieraan slechts enkele leerlingen kunnen deelnemen, hebben we ons het afgelopen jaar georiënteerd op het herkennen van meer- en hoogbegaafdheid. Dit gaan we komend schooljaar verder uitwerken.

2.3. Doelen

2.3.1. Doelen Passend Onderwijs

Doelen	Indicatoren	Activiteiten	Monitoring/borging	Financiën
De school heeft zicht op onze leerlingen met Cognitieve Talenten #6	Leerlingen CT in overzicht IB	Opleiden/benoemen leerkracht LB-CT Leerkrachten begeleiden door leerkracht CT bij screenen leerlingen Leerlingen screenen Aanschaf materiaal CT Beleidsplan CT opstellen Plusklas CZ, Talentenklas VO	Groepsplan-/leerling besprekingen Beleidsplan in MR Jaarplanbord	SOB: Opleiding CT € 1000,- Materiaal € 1500,- Plusklas € 2000,-

2.3.2. (Tussen)evaluatie Passend Onderwijs

Tussenevaluatie vindt plaats halverwege de periode en is bedoeld om eventueel tussentijds bij te sturen teneinde de doelstelling (alsnog) te halen.

2.4. **Eindevaluatie thema**

Evaluatie vindt plaats nadat de planperiode is afgerond en is de basis voor het jaarverslag en het volgende jaarplan.

3. Thema 3: Leren met de beste leraren

De kwaliteit van onze leraren is bepalend voor de waarde die scholen hebben in het maximale uit ieder kind te halen. Goed onderwijs vraagt veel van de professionaliteit van de leraar. Bevlogen en betrokken leraren ontwikkelen zich voortdurend, delen elkaars kennis en deskundigheid en bouwen aan specialismen. Onze leraren kunnen eigen lessen ontwerpen en arrangeren en zijn daar trots op. Samen beter worden in een lerende organisatie is ons doel. Deze verbetercultuur blijkt uit samenwerking tussen scholen en (teams van) leraren. Er wordt tijd gereserveerd voor intervisie en ontwikkeling, praktijkgericht onderzoek en netwerkvorming binnen en buiten de school. Onze leraren bereiden samen lessen voor en bespreken met elkaar het resultaat. De grote verscheidenheid aan BOOR-scholen biedt leraren de mogelijkheid om zich voortdurend op andere plekken verder te ontwikkelen. Deze mobiliteit wordt gestimuleerd.

3.1. Koers

Op obs Charlois werken competente leerkrachten op basis- ervaren en excellent niveau.

De wereld om ons heen verandert in een snel tempo en wij zullen onszelf moet blijven ontwikkelen om de leerlingen goed voor te kunnen bereiden op hun toekomst. Leren van en met elkaar staat daarbij centraal.

Door middel van gesprekken over eigen- en schoolontwikkeling, maar ook naar aanleiding van klassenobservaties door zowel directie als collega's komen we met elkaar tot het formuleren van school- en persoonlijke ontwikkeldoelen.

Uitvoering daaraan geven vinden we vanzelfsprekend!

3.2. Stand van zaken

Omdat dit thema op obs Charlois op orde is, is dit schooljaar hieraan geen speerpunt verbonden.

4. Thema 4: Leren in de samenleving

De leerlingen zijn verbonden met het gezin, de wijk en de stad. Zij leren om te gaan met vrijheden en voelen zich in toenemende mate verantwoordelijk voor hun omgeving. Wij voelen ons mede verantwoordelijk voor de wijze waarop ze opgroeien, leren en volwassen worden. School en ouders zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de leerling. Contact tussen ouders en leraren is de sleutel voor een succesvol educatief partnerschap. Het wederzijdse contact is gebaseerd op kennis van elkaars omstandigheden en respect voor elkaars levensbeschouwing of religie.

Onze scholen realiseren een klimaat waarin kinderen elkaar leren kennen, begrijpen en waarderen op basis van respect en vertrouwen. Met alle leerlingen en ouders delen we de waarden van waaruit wij werken. Het openbare karakter van ons onderwijs betekent dat we gericht aandacht besteden aan burgerschap in relatie tot onze samenleving en dat alle scholen duidelijk deel uit maken van hun omgeving. Het zelfbewustzijn, cultureel bewustzijn, het belang van gezonde voeding en de identiteitsontwikkeling van leerlingen zijn geïntegreerde onderdelen van ons onderwijs. Rotterdam is daarbij onze inspiratiebron en vindplaats.

4.1. Koers

Een onderdeel van de ambitie van de school zoals beschreven in het schoolplan 2016-2020 is dat basisschool Charlois ernaar streeft dat onze leerlingen opgroeien met een open houding ten opzichte van anderen in een klimaat waarin zij elkaar leren kennen, begrijpen, waarderen en kunnen samenwerken op basis van respect en vertrouwen. En dat wij een schoolklimaat creëren waarin iedereen (kind, ouder en personeel) zich veilig en betrokken voelt en zijn verantwoordelijkheden kent en neemt. Ook streven wij ernaar dat een kind dat aan het eind van groep 8 onze school verlaat zijn kwaliteiten en beperkingen kent en hier goed mee om weet te gaan; een kind dat een als respectvolle deelnemer een actieve rol kan en wil nemen in de eigen leefomgeving en in de samenleving.

Een respectvolle omgang is niet voor iedereen vanzelfsprekend, dus besteden we ook veel aandacht aan deze ontwikkeling, waarbij ook de directe omgeving van de school en de wijk betrokken is.

Daarnaast zijn ouders onze partners in het ondersteunen van de totale ontwikkeling van de leerlingen. De school is laagdrempelig voor ouders om hen zoveel als mogelijk actief te betrekken en betrokken te houden.

Wederzijds elkaar goed informeren, met elkaar in gesprek gaan en wederzijdse afspraken maken en nakomen vinden wij belangrijk. De speerpunten 'Respectvolle omgang' en 'Ouderbetrokkenheid' waren ook onze speerpunten van het afgelopen jaar. De ingezette ontwikkelingen gaan we dit jaar voortzetten en uitbreiden.

In schooljaar 2017-2018 blijven onze speerpunten:

4. *Respectvolle omgang*
5. *Ouderbetrokkenheid*

4.2. Stand van zaken

Respectvolle omgang:

#7: Sociaal-emotionele ontwikkeling. In het najaar van 2015 is de methode PAD ingevoerd om structureel en preventief de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen te bevorderen. Vorig schooljaar is het anti-pestprotocol opnieuw ingevoerd en is er veel aandacht geweest aan het uitdragen hiervan. Er is veel aandacht geweest voor positieve benadering van elkaar bijvoorbeeld door een complimentenweek. Daarnaast is het beleid t.a.v. curatief handelen bijgesteld en is er voldaan aan alle verplichte onderdelen van het digitale Veiligheidsplan. Voor de niet-verplichte onderdelen is een plan van aanpak opgesteld. Jaarlijks zal dit plan indien nodig worden bijgesteld. Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen goed te kunnen volgen, is wel het leerlingvolgsysteem ZIEN (groep 3 t/m 8) ingevoerd. Maar om te komen tot het optimaal volgen van de leerlingen op dit gebied en dit dan vervolgens goed te kunnen omzetten naar handelen, is er vorig schooljaar een vierjarig implementatieplan ZIEN geschreven, dat dit schooljaar verder zal worden uitgevoerd.

 # 8 participatie in de wijk:

Een respectvolle omgang verlangen wij van de leerlingen niet alleen in de school, maar zeker ook daarbuiten. Om leerlingen de mogelijkheid te bieden zich te ontwikkelen als een respectvolle deelnemer van de maatschappij, laten we de leerlingen ook deelnemen aan activiteiten in de wijk, de stad en de samenleving gedurende het gehele schooljaar. Zo zijn bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van het nieuwe schoolplein zowel kinderen, de ouders als bewoners rondom het plein betrokken geweest.

Ouderbetrokkenheid:

#9: Dit gebeurt enerzijds middels de formele kanalen van Ouderraad en Medezeggenschapsraad, maar anderzijds ook door middel van cursussen, voorlichting, activiteiten en ontmoetingen in de ouderkamer onder leiding van de medewerker ouderbetrokkenheid. Er is de afgelopen jaren een toename geweest in het aantal cursussen en activiteiten in de ouderkamer, maar ook de inhoudelijke kwaliteit is sterk verbeterd.

Daarnaast participeren er ouders in de school bij het onderwijs (leesmoeders in groep 3), bij activiteiten (begeleiden van leerlingen tijdens bezoek kinderboerderij, schoolreis of sportdag) en bij overige taken (overblijven, extra schoonmaakbeurten toiletten).

Tijdens rapportgesprekken is de opkomst van de ouders erg hoog. En ook bij Onderwijs Zorg Overleg schuiven ouders aan en denken zij mee in oplossingen.

Afgelopen jaar zijn we gestart met het invoeren van 2x per jaar het gesprek tussen de leerkracht en de ouders van zijn/haar groep. Dit is geëvalueerd en gaan we dit jaar met mogelijk enige aanpassing voortzetten. Ook voert de directie regelmatig gesprekken met ouders in de ouderkamer aan de hand van een bepaald thema.

Toch denken we dat ouderparticipatie nog beter kan! Hoe we dat kunnen verbeteren gaan we onderzoeken en aanpakken.

4.3. Doelen

4.3.1. Doelen Respectvolle omgang

Doelen	Indicatoren	Activiteiten	Monitoring/borging	Financien
Iedereen op obs Charlois voelt zich veilig in de omgang met de ander #7	Tevredenheidspelling t.a.v. veiligheid OTP, LTP en PTP minimale score: 8	Beschrijven omgangsvormen Verwachtingenkaart opstellen Beleid grensoverschrijdend gedrag aanscherpen Invoeringsplan ZIEN verder uitvoeren	Groeps- en leerlingbespreking Jaarplanbord IB MT-overleg	SOB: Materiaal aanvullend € 408,-

		Aanstellen 2 ^e gedragsspecialist Gedragsspecialisten: oriënteren op en aanschaffen van aanvullend materiaal 2x per jaar overleg directie-specialisten gedrag - IB		
De leerlingen voelen zich betrokken bij de leefomgeving en activiteiten rondom de school, de wijk of de stad en participeren in samenwerking #8	Iedere groep leerlingen neemt minimaal 1x per jaar deel aan een activiteit	Openingsfeest school(buurt)plein sept 2018 Gedurende het hele jaar: Samenwerking bewoners - TOS Samenwerking wijk- CZ Project KLIK Deelname goede doelen actie(s) Instellen Leerlingenraad Deelname Loopbaan oriëntatie Inzet conciërge	leerkrachten: Verslagen/foto's op app/website	Eigen budget: Schoolplein € 500,- SOB: CZ-coördinatie € 1000,- Deelname diverse activiteiten € 1500,- Inzet conciërge

4.3.2. Doelen Ouderbetrokkenheid

Doelen	Indicatoren	Activiteiten	Monitoring/borging	Financiën
Leerlingen, ouders en personeel zijn tevreden over ouderbetrokkenheid #9	Tevredenheidspeiling LTP: '16: 6,4 → '18:6,8 PTP '16: 50%→ '18: 65% Deelname OTP	Inzet medewerker ouderbetrokkenheid Coaching medewerker ouderbetrokkenheid door eigen personeel	Agendapunt MR-vergadering Jaarplanbord	SOB: Inzet medewerker ouderbetrokkenheid (detachering)

	'16: 18% → '18: 25%	Cursussen, voorlichtingen in ouderkamer Oudercursus Nederlandse Taal Uitzetten vragenlijsten/tevredenheidspeiling ouders-personeel Scholingsbijeenkomst t.a.v. afstemming/verwachtingen Kennismakings/-groeps-gesprekken leerkracht-ouders Actiepunten n.a.v. vragenlijsten Gebruik app optimaliseren		Eigen personeel wtf 0,1 coaching medewerker ouderbetrokkenheid € 6000,- Oudercursussen € 6.000,- Materiaal € 1500,-
--	---------------------	---	--	---

4.3.3. *(Tussen)evaluatie Respectvolle omgang en Ouderbetrokkenheid*

Tussenevaluatie vindt plaats halverwege de periode en is bedoeld om eventueel tussentijds bij te sturen teneinde de doelstelling (alsnog) te halen.

4.4. **Eindevaluatie thema**

Evaluatie vindt plaats nadat de planperiode is afgerond en is de basis voor het jaarverslag en het volgende jaarplan.

5. Thema 5: Leren in een professionele cultuur

In een lerende organisatie die gericht is op een duurzame verbetering van de onderwijsleerprocessen is persoonlijk leiderschap in alle lagen essentieel. Het begint bij de leerling in zijn groep die zicht heeft op zijn eigen doelen en mogelijkheden en verantwoordelijkheid neemt voor het eigen leren en dat van medeleerlingen. De leraar is eigenaar van zijn eigen professionele ontwikkeling en maakt deel uit van een professionele leergemeenschap waarin het onderwijs steeds onderzocht en verbeterd wordt. Schoolleiders geven leiding aan het leren van teams en secties en zorgen voor een cultuur waarin continu verbeteren de norm is. Scholen leren van elkaar, binnen BOOR en ook daarbuiten. We hanteren hoge verwachtingen, werken planmatig en formuleren (tussen)doelen op basis van data voor de organisatie, de school, het team en onszelf en spreken elkaar aan op de inspanningen om deze doelen te bereiken.

5.1. Koers

Eigenaarschap is voor iedereen belangrijk. Binnen kaders persoonlijke keuzes kunnen maken verhoogt de motivatie en betrokkenheid. We streven eigenaarschap na voor zowel de leerlingen als personeel. Dit geldt voor ieder als individueel maar ook in groepsverband. De leerlingen meer verantwoordelijk voor het eigen leren en het leren met klasgenoten, de leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel naast verantwoordelijkheid voor eigen taken ook verantwoordelijkheid voor gezamenlijke taken. En gezamenlijk zijn we verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit in alle groepen!

Om dit te bereiken hebben we voor schooljaar 2017-2018 gekozen voor de speerpunten:

6. *Samen werken, samen verantwoordelijk*

7. *Gezondheidsbeleid*

5.2. Stand van zaken

Samenwerken, samen verantwoordelijk:

#10: Alhoewel er bij de meeste leerkrachten en leerlingen wel sprake is van samenwerking in de vorm van hulp bieden, gebeurt samenwerken in de vorm van gezamenlijk problemen verkennen en oplossen slechts incidenteel, uitzonderingen daargelaten. Toch zien we met elkaar hiervan wel de meerwaarde in.

Samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het leerproces van de leerlingen is een belangrijk speerpunt vanuit het team. Dit geldt voor zowel leerlingen, ouders en leerkrachten onderling, maar ook met elkaar.

Hieraan wordt is vorig schooljaar een start gemaakt en willen we dit schooljaar schoolbreed verder uitbouwen.

De mogelijkheid van het instellen van een leerlingenraad wordt verder onderzocht.

Het samenwerken tussen leerkrachten krijgt een impuls door collegiale visitatie en gesprekken naar aanleiding hiervan.

Verder is er sprake van gedeeld leiderschap doordat de leerkrachten LB met een taakspecialisatie zelf de verantwoordelijkheid krijgen en nemen voor het uitvoeren van hun actiepunten om de met hen afgesproken doelen te behalen. Dit voortgang hiervan is voor het hele team zichtbaar op het Jaarplanbord.

Gezondheidsbeleid:

#11: Het afgelopen schooljaar is er veel ondernomen om het ziekteverzuim te reduceren. Hoewel het % verzuim aanzienlijk gedaald is tot onder de 6%, is de frequentie nog steeds hoog. Ook geven de leerkrachten aan een hoge werkdruk te ervaren, dat volgens hen voornamelijk wordt veroorzaakt door de 6 uur Leertijduitbreiding (verplicht vanuit de Childrens Zone) maar ook door het toegenomen aantal zorgleerlingen (Passend Onderwijs) en de hoeveelheid administratieve werkzaamheden. Dit schooljaar gaan we onderzoeken hoe we de lasten t.a.v. het laatstgenoemde knelpunt kunnen verlichten.

5.3. Doelen

5.3.1. Doelen Samen werken, samen verantwoordelijk

Doelen	Indicatoren	Activiteiten	Monitoring/borging	Financiën
De leerlingen in de groepen zijn meer verantwoordelijk voor hun eigen leerproces. #10	Kwaliteitskaart BOOR	Leerlijn Leren Leren invoeren Stuurgroep formeren 4x stuurgroep bespreking 1x studiedag 2x studiemiddag 1x intervisiebijeenkomst 3x alle lkr. coll. visitatie + nagesprek Mogelijkheden instellen leerlingenraad onderzoeken	Verslag stuurgroepbesprekingen Jaarplanbord	SOB: Expert begeleiding invoering Leerlijn Leren Leren SOB € 10.000,- Eigen personeel vervanging tijdens collegiale visitaties € 18.000,-

5.3.2. Gezondheidsbeleid

Doelen	Indicatoren	Activiteiten	Monitoring/borging	Financiën
De leerkrachten ervaren minder werkdruk #11	PTP: Algemene tevredenheid 7,3 → 7,5	Oriënteren op vereenvoudigen administratie Aannamebeleid aanscherpen	Agendapunt op MT-vergaderingen	€ 0,-

		Gesprekkencyclus formeel en informeel Voortgangs- en verzuimgesprekken Uitvoeren PVA RIE		
--	--	--	--	--

5.3.3. *(Tussen)evaluatie Samenwerken, Samen verantwoordelijk*

Tussenevaluatie vindt plaats halverwege de periode en is bedoeld om eventueel tussentijds bij te sturen teneinde de doelstelling (alsnog) te halen.

5.4. **Eindevaluatie thema**

Evaluatie vindt plaats nadat de planperiode is afgerond en is de basis voor het jaarverslag en het volgende jaarplan.

6. Leren Loont!

De gemeente Rotterdam stelt financiële middelen beschikbaar in de periode 2015-2018 om het Rotterdamse onderwijs te ondersteunen in het realiseren van de ambities van het Rotterdamse Onderwijsbeleid, zoals deze zijn vastgelegd in Leren Loont!. Subsidie wordt verstrekt voor het behalen van hogere onderwijsresultaten en het verbeteren van onderwijskwaliteit. Voor de aanvraag beschrijft de school de doelen in het jaarplan en voor de verantwoording evalueert de school de doelen uit het jaarplan. De school zet op de volgende doelen uit het jaarplan Leren Loont! schoolontwikkelingsbudget (SOB) in om de onderwijskwaliteit te verbeteren:

Paragraaf doel + activiteit of personele inzet	Begroting (aanvraag)	Gerealiseerd (verantwoording)
1.3.1 extra dag ICT-coördinator	12.000	
1.3.1 aanschaf hardware, software	35.000	
1.3.1. LTU extra taal, woordenschat door eigen personeel	30.000	
1.3.1. LTU extra rekenen door eigen personeel	30.000	
1.3.1. LTU Engels eigen personeel	22.500	
1.3.1. LTU Techniek	30.000	
1.3.1. LTU Programmeren	10.000	
1.3.1 LTU materiaal Programmeren, 3D	2.700 (900 + 1000 + 800)	
1.3.1. LTU vervoer buitenschools leren	2.500	
1.3.1. Coördinatie CZ PO-VO	1.000	
1.3.1.Vervanging tijdens collegiale visitatie en overleg	500	
1.3.2. inzet Taal-leescoördinator	6.000	
1.3.1. LTU Begrijpend Lezen eigen personeel	22.500	
1.3.2. methode zaakvakken	12.000	
2.3.1. opleiding leerkracht CT	1.000	

2.3.1. materiaal CT	1.500	
2.3.1. plusklas CZ	2.000	
4.3.1.materiaal sociaal-emotioneel	408	
4.3.1. CZ-coördinatie	1.000	
4.3.1. deelname diverse activiteiten	1.500	
4.3.1. begeleiding medewerker ouderbetrokkenheid	6.000	
4.3.1. oudercursussen	6.000	
4.3.1. materiaal t.a.v. ouderbetrokkenheid	1.500	
5.3.1. Expert begeleiding Leren Leren	10.000	
5.3.1. vervanging tijdens collegiale visitatie Leren Leren	18.000	
Coördinatiekosten	€ 13.392	
Totaal bedrag	€ 279.000	
Medewerker Ouderbetrokkenheid	Ja (detachering)	
Schakelklas	X	
Ieder Kind Een Instrument (IKEI)	ja	
Lekker Fit!	ja	
Medewerker Brede School	nee	

7. Jaarverslag

7.1. Inleiding

[Schrijf een inleiding op het jaarverslag: presenteer je school, waar ben je trots op, wat is er bereikt het afgelopen jaar, het jaarverslag is een narratief verslag van de ontwikkelingen op de school gedurende het afgelopen schooljaar en gebruik relevante cijfers om je verhaal/evaluatie te ondersteunen, houd bij het schrijven je doelgroep in gedachten].

7.2. Verslag van de Medezeggenschap

Hints:

- *Wat is de samenstelling van de mr?*
- *Belangrijkste onderwerpen in het afgelopen jaar? (wat goedgekeurd, waarop toezicht gehouden).*
- *Op welke wijze is er aandacht geweest voor eigen functioneren, professionalisering, etc.*
- *Wat zijn de resultaten van een eventuele zelfevaluatie?*
- *Zijn er zaken veranderd in bevoegdheden o.i.d. ten opzichte van vorig jaar?*
- *Hoe is de (zakelijke) relatie met de directie vormgegeven (vergaderfrequentie, etc.).*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *Voelt de mr zich vertegenwoordigd door de gmr? In welke mate is er contact tussen de mr en gmr?*
- *Mr: tevredenheid samenwerkingsrelatie met de school.*
- *Directie: tevredenheid samenwerkingsrelatie met de mr.*

7.3. Identiteit

Hints:

- *Hoogtepuntenlijstje schooljaar: activiteiten om actieve betrokkenheid leerlingen, ouders en personeel te stimuleren (bron: nieuwsbrieven)*
- *Hoe heeft de school zich afgelopen schooljaar gepositioneerd?*
- *Hoe was de sociale veiligheid op school het afgelopen schooljaar? Incidenten/klachten/complimenten?*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *Toegankelijkheid en toelatingsbeleid van de organisatie*
  - *Is er een wachtlijst?*
  - *Hoe hoog is de vrijwillige ouderbijdrage: absoluut bedrag en % ouders dat betaald heeft.*
- *Toekomstperspectief (leerlingontwikkeling; verwachting groei of krimp).*
- *Pluriformiteit: lessen levensbeschouwing, godsdienst, democratisch burgerschap.*
- *Profilering openbaar onderwijs:*
  - *Hoeveel ouderbijeenkomsten, welke thema's, opkomst*
  - *Participatie in de samenleving als thema op ouderavond*
- *Is er een functionerende ouderraad en leerlingenraad? Wat is er gedaan en besproken? Op welke manier worden ouders en leerlingen betrokken bij schoolontwikkeling en besluitvormingsprocessen?*

7.4. Onderwijskwaliteit

Hints:

- *Kwaliteitsgebieden onderwijsinspectie: onderwijsproces, schoolklimaat, onderwijsresultaten, kwaliteitszorg en ambitie*
- *Schoolstandaarden en eigen ambitie*
- *Kindcentrum*
- *Onderwijsinnovatie*
- *Uitstroom: niveaus, adviezen schoolverlaters, percentage bijgestelde adviezen*
- *Maak gebruik van de mogelijkheden om tabellen te genereren uit Parnassys/Ultimview/Integraal/Scholen op de Kaart*
- *Resultaatafspraken Leren Loont! (zie aanvraag)*
- *Inzet ICT bij het primaire proces*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *Inspectiearrangement*
- *Score eindtoets ruwe score/herberekening*
- *Scores medio en eindtoetsen lovs*
- *Collegiale consultatie/audit: wel/niet meegedaan, uitkomst, vervolg*
- *Dialog warmte overdracht po/vo*
- *Percentage leerlingen van BOOR po naar BOOR vo*
- *Relatie advies po met schoolsucces vo*

7.5. Personeelsbeleid

Hints:

- *Wat is de ontwikkeling van het team binnen de lerende organisatie?*
- *In hoeverre zijn de teamleden geregistreerd bij het leraren- en schoolleidersregister en hoe wordt de scholing ingevuld?*
- *Mobiliteit binnen school en BOOR*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *Omvang personeel*
- *Verhouding OP, OOP en directie*
- *Scholing*
- *Ontwikkeling medewerkers (gesprekkencyclus uitgevoerd)*
- *Ziekteverzuim*
- *Percentage teamleden met masterdiploma*
- *Functiemix*
- *On- en onderbevoegden (bijvoorbeeld onderwijsassistenten als verantwoordelijke voor de groep)*

7.6. Communicatie en informatievoorziening

Hints:

- *Hoe en wat communiceer je naar relevante betrokkenen? Denk aan de nieuwsbrief, website, sociale media, planvorming, schoolgids, ouderbijeenkomsten.*
- *Positie school in de wijk*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *Geen*

7.7. Tevredenheid

Hints:

- *Welke peilingen heb je dit schooljaar uitgevoerd, welke conclusies heb je getrokken en hoe wordt dit vertaald naar acties?*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *Afhandeling klachten*
- *Tevredenheidsonderzoek Personeel (OP en OOP)*

- *Tevredenheidsonderzoek Leerlingen*
- *Tevredenheidsonderzoek Ouders*

7.8. Financiën

Hints:

- *Toelichting op samenstelling formatie in relatie tot onderwijsinhoudelijk proces (groepssamenstelling, ondersteuning, etc).*
- *Aanschaf nieuwe materialen*
- *Verkregen subsidies. NB: Leren Loont! is apart onderdeel van het jaarverslag en het volstaat om het bij deze paragraaf kort te benoemen.*
- *Bij de paragraaf financiën gaat het om een beschrijving van de gemaakte keuzes, financiële onderbouwing is niet noodzakelijk*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *De school is financieel gezond. Ze heeft voldoende weerstand indien risico's zich voordoen.*
- *De school haalt het vereiste (meerjarig) rendement (ontwikkeling realisatie)*
- *De school heeft periodiek een financieel voortgangsgesprek met de leidinggevende en de controller (inzicht in de financiële situatie en de school wordt niet verrast door uitschieters)*

7.9. Huisvesting

Hints:

- *Gebouwgrootte in relatie tot het aantal leerlingen*
- *Op welke manier is het gebouw passend bij het onderwijsconcept van de school?*
- *Welke partners maken ook gebruik van het schoolgebouw?*
- *Duurzaamheid, binnenklimaat, staat van het onderhoud*

Minimaal vereist vanuit toezichtkader BOOR:

- *Geen*